

GYÓGYÁSZATI SEGÉDESZKÖZ FORGALMAZÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

GYÓGYÁSZATI SEGÉDESZKÖZ FORGALMAZÓ

Feladatok és tevékenységek

A gyógyászati segédeszköz olyan orvostechikai eszköz, készülék, berendezés, anyag vagy más termék, amelyet akár önállóan, akár más termékkel együttesen betegség, sérülés vagy fogyatékoság kezelésére vagy a betegség tüneteinek enyhítésére (pl.: ortopédcipők, mankók, művégtagok, parókák, kerekesszékek, emelőeszközök, kapaszkodók, hallókészülékek, kapcsolók, stb.) használnak.

Feljegyzések tanúskodnak arról, hogy már 2500 évvel ezelőtt az ókor nagy hírű orvosa Hippokrates gyógyászati segédeszközt (művégtagot) készített egy iparos szakember együttműködésével. A gyógyászati segédeszközök azonban a huszadik századig csak elvétve segítettek a betegek életét. A múlt század folyamán azonban a testi fogyatékosokkal élők száma jelentősen megnőtt. Ennek oka kettős. Egyrészt a gépek, közlekedési eszközök elterjedésével szaporodtak a munkahelyi és járműbalesetek, illetve a háborúkban használt egyre tökéletesebb és pusztítóbb fegyverek miatt egyre több lett a hadirokkantak száma. Másrészt az orvostudomány fejlődése lehetővé tette, hogy a betegek minél nagyobb hányada épüljön fel sérüléseiből visszamaradt károsodásokkal, fogyatékokkal (végtag elvesztése, érzékszervek károsodása).

A testi fogyatékosok gondjainak az enyhítésére megsokasodtak az orvos-mérnöki találmányok. Megkezdődtek a beteg-és balesetbiztosítási rendszerek működése, melyek egy-egy szakmát képviselők körében alakultak (pl.: vasutasok), majd egyre szélesebb körben elérhetővé váltak. A betegek és a balesetet szenvedők támogatása lassan kiegészült az orvos-mérnöki találmányok alkalmazásával. A múlt század elején az egészségkárosodásokkal foglalkozó biztosítási törvényekben először említik a „gyógyászati segédeszköz” kifejezést. A kifejezés egyedülálló. Egyetlen másik nyelvben sem ismerik a testi fogyatékosokat segítő orvos-mérnöki eszközöknek a miénkhez hasonló összefoglaló nevét. Gyógyászati segédeszköznek minősültek a század elején a szemüveg, a mankó, a sérvkötő, a müláb stb.

Gyógyászati segédeszközöket tervező szakembereket, a biomérnököket a műszaki egyetemen képeznek.

Napjainkban a gyógyászati segédeszköz állampolgári jogon jár annak, akinek a szakorvos a klinikai kivizsgálást követően indokoltnak tartja. A beteg a felírt gyógyászati segédeszközt a gyógyászati segédeszköz boltban szerezheti be. A szakszerű gyógyászati segédeszköz ellátás érdekében önálló szakma született: a gyógyászati segédeszköz forgalmazó.

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó egyrészt kereskedő, másrészt tanácsadó, aki a rehabilitációs csoport egyik tagja. Legfontosabb célja a gyógyulás elősegítése.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó orvosi rendelvényre vagy a vásárló egyéni megrendelése alapján a gyógyászati segédeszközöket kölcsönözheti, eladhatja, vagy gyárthatja.

Feladatköre kettős. Mint kereskedő be kell tartania a kereskedelmi tevékenység folytatására vonatkozó szabályokat, előírásokat, mint egészségügyi dolgozó pedig alkalmaznia kell az ide vonatkozó előírásokat.

Munkája során önállóan kezeli az orvosi vényeket, értelmezi az azon szereplő orvosi javaslatot. Ez alapján kiszolgálja a beteget a testközeli, illetve testtávoli segédeszközökkel. Ehhez anatómiai, élettani ismeretekkel és társadalombiztosítási alapismeretekkel kell rendelkeznie.

Testközeli segédeszközök azok az eszközök, amelyek közvetlenül érintkeznek a testfelülettel (pl.: fűzők, művégtagok, pótlások, paróka, stb...) Ilyenkor a beteg személyes részvétele szükséges a vásárlásnál. Méreteket (elsősorban körméretet) kell venni róla. A gyógyászati segédeszköz forgalmazónak tisztában kell lenni a méretvételi eljárásokkal, el kell tudnia végezni kisebb igazításokat, a próbánál segédkeznie kell.

A testtávoli segédeszközök azok az eszközök, amelyek közvetlenül nem érintkeznek a testfelülettel (pl.: járókeret, bot, kerekesszék, ülőkék, könyökmankók, kapaszkodók, tolókosik stb.)

Ilyenkor a beteg személyes részvétele nem mindig szükséges a vásárlásnál. Azonban célszerű, ha jelen van, ugyanis itt is szükséges a pontos méreteket megadni annak érdekében, hogy a betegnek megfelelő eszközt tudjanak biztosítani.

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó feladata az eszközök használatával kapcsolatos tanácsadás és felvilágosítás is, amely magába foglalja a segédeszközök kezelésére, tisztántartására, javítására, ismételt rendelkezésére vonatkozó fontos tudnivalókat. Fontos, hogy a tanácsadás személyre szóló legyen. Figyelembe kell venni a beteg korát, egyéniségét, sajátosságait. A gyógyászati segédeszköz forgalmazónak sok esetben nagy türelemmel, odafigyeléssel kell elmagyaráznia az eszközhasználatot. A beteg akkor fogja az eszközt kényelmesen használni, ha részletes és érthető tájékoztatást kapott működéséről. A gyógyászati segédeszköz forgalmazó a kereskedelmi tevékenységgel összefüggő feladatokat is elvégzi: pl. adminisztráció, számlakészítés, pénzkezeléssel összefüggő feladatok, rendelés, leltározás stb.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó az általa forgalmazott segédeszközökkel dolgozik. Ezeket az eszközöket nagyon jól kell ismernie, hogy a betegeknek, fogyatékkal élőknek hasznos és szakszerű tanácsokat, felvilágosítást, ismereteket tudjon adni.

Ezek az eszközök lehetnek terápiás eszközök (lélegeztető eszközök, dialysis terápiás eszközök, gyógyszeradagolók, felfekvést megelőző eszközök, kommunikációs tréning eszközök), ortézisek és protézisek (művégtagok, járógépek, ortopéd cipők, alkatrészek, emlőpótlás, paróka, műszem, kozmetikai protézisek), a személyes gondozás és védelem segédeszközei (öltözködés, WC használat segédeszközei, fürdőhőmérők, időmérők, pelenkák, betétek, tartályok), a személyes mobilitás eszközei (mankók, kerek székek, átülést segítő eszközök, kerékpárok, gépkocsi kiegészítők, emelők), háztartási segédeszközök (ételkészítés, mosogatás, takarítás eszközei), bútorok, lakásadaptációk (fényforrások, speciális bútorok, kapaszkodók, biztonsági berendezések), a kommunikáció eszközei (diktafonok, optikai segédeszközök, számítógépek, szoftverek, hallókészülékek), szabadidős eszközök és környezetjavító eszközök.

A gyógyászati segédeszköz forgalmazónak, mint kereskedőnek, üzletvezetőnek szüksége van különböző papírokra, rendelőlapokra, nyomtatványokra, számológépre, pénztárgépre.

Ismernie és kezelnie kell az orvosi vényeket.

A gyógyászati segédeszköz forgalmazónak az Országos Egészségbiztosító Pénztár felé folyamatos elszámolási kötelezettsége van. Ehhez kódolvasót ill. számítógépet használ.

Hol végzi a munkáját a gyógyászati segédeszköz forgalmazó?

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó üzlethelyiségben dolgozik. Az üzlethelyiségben nyitott polcok, zárható szekrények szolgálnak a különféle árucikkek tárolására.

Sok fogyatékkal élő beteg kiszolgáltatottnak, esendőnek érzi magát, ha nem a megszokott környezetében mozog. Az üzlethelyiséget ezért úgy kell kialakítani, hogy az megnyugtató, diszkrét legyen. A betegnek éreznie kell, hogy biztonságban van, figyelnek rá, problémáját bizalmasan és nem bizalmasan kezelik.

Az üzletben olyan próbafülke vagy ún. „intimszoba” kialakítása szükséges, ahol a szakember méretet vehet a betegről, és a beteg felpróbálhatja a szükséges eszközt. Ez a helyiség elfüggönyözhető vagy ajtóval szeparálható és olyan tágas, hogy a különböző segédeszközöket kényelmesen lehet próbálni. Itt a próbafülkében történik sok esetben a felvilágosítás, a tájékoztatás és a tanácsadás is.

Alapvetően fontos követelmény a higiénia. A próbafülke legyen száraz, világos, tiszta, kulturált, karbantartott, levegője megfelelő hőmérsékletű.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A gyógyászati segédeszköz forgalmazónak igen fontos szerepe van a fogyatékoság enyhítésében, és abban, hogy megakadályozza, hogy a fogyatékos ember rokkanttá, mozgásképtelenné váljon.

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó másik fontos feladata a rokkant illetve fogyatékos emberek társadalomba való visszavezetésének segítése.

Ezt a két feladatot, a rehabilitációs csoport tagjaként végzi. A következő szakemberekkel működik együtt: orvos, ápoló, gyógytornász, dietetikus, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, stb.

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó, mint az egészségügyben dolgozó kereskedő, illetve vállalkozó, munkája során kapcsolatot tart fenn az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálattal, az Országos Egészségbiztosító Pénztárral, a gyártó (technikai) szakemberekkel, szállítókkal, nagykereskedőkkel, az adóhatósággal stb.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

Épületen belül végzett, főként könnyű fizikai, és szellemi munka jellemzi: váltakozva járás, állás és ülés, időnként kényszerű testtartások, pl. görnyedés, guggolás, térdelés (méretvételi eljárások, próbák, segítségnyújtás során és adminisztráció végzése közben).

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó munkája során sok emberrel közeli testi kontaktusba kerül (érintés), így csepp- és szérumszórásnak van kitéve.

A munka fizikai károsító tényezői mellett a pszichés terhelés is megjelenhet. Ez kiégés veszélyt jelenthet a szakmában is.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- fokozott figyelem,
- jó beszélőképesség,
- ép hallás,
- jó látás,
- karok, kezek, ujjak használata,
- jó állóképesség.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- felmerülhet allergia,
- veszélyes anyagok használata,
- kézi anyagmozgással járó fizikai munka,

- könnyű fizikai munka,
- tartós állómunka.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A képességeket tekintve nagyon fontos, hogy a gyógyászati segédeszköz forgalmazó jó színérzékeléssel, jó látással és térérzékeléssel rendelkezzen, hiszen a gyógyászati segédeszközökkel kapcsolatos tanácsadáshoz, méretvételhez, igazításához ezek elengedhetetlenül fontos képességek.

A gyakorlati érzék és rátermettség, az átlagos térlátás és idom felismerése, az átlagos technikai érzék a gyógyászati segédeszközökkel kapcsolatos tanácsadói munka során fontos feltételek. Tevékenysége során mindig új segédeszközökkel kell a betegeket kiszolgálnia, egyéni fizikai méreteikhez kell igazítania. Ezért munkájában a gondolat- és ötletgazdagság mellett a gondosság és pontosság is jellemzi.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Az általános képzésben a biológia, a matematika és a testnevelés tantárgyakból átlagos eredményt szükséges elérni. A gyógyászati segédeszköz forgalmazó képzés biológiai, (anatómiai, élettani), technikai, társadalombiztosítási és számviteli (matematika) ismeretekre épül.

Ezekből a tantárgyakból érdemes jól teljesíteni. Hasznos lehet az alapvető számítógépes ismeret, hisz az adminisztrációt számítógépen végezi.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A gyógyászati segédeszköz forgalmazó szakmát választók szeretnek olyan tevékenységet végezni, amellyel segítenek másoknak életük vagy egészségük javításában. Akik ezt a szakmát választják, kedvelik a gépeket, eszközöket, technikai vívmányokat is. Szeretik saját erőfeszítésük és tudásuk révén elvégezni a feladatokat, szeretnek önállóan dolgozni.

Aki ezt a szakmát választja, hivatást is választ. Mint minden egészségügyi szakmában, itt is nagyon fontos, hogy be kell tartani a szakmai, etikai normákat.

Miért szép és vonzó ez a szakma?

Annak ajánljuk ezt a szakmát, aki szeret embereknek tevékenyen segíteni, aki szereti a kereskedői munka változatosságát, izgalmát, önállóságát, tud és akar beteg, elesett embereknek segítséget, támogatást, biztatást nyújtani.

A szakma szépsége abban rejlik, hogy látványosan javítható súlyos állapotban lévő, nem egyszer végletekig elkeseredett emberek közérzete, elviselhetőbbé, komfortosabbá vagy akár boldoggá, megelégedetté tehető életük.

Szakképzés

A gyógyászati segédeszköz- forgalmazó képzés célja olyan szakemberek képzése, akik az orvosi rendelvények vagy a betegek egyéni megrendelése alapján a kiadják a szükséges gyógyászati segédeszközt.

Előképzettség

A szakképesítés megszerzésének feltétele középiskolai érettségi bizonyítvány, valamint szakmai előképzettség a felsoroltak közül:

a) ortopédiai cipész, ortopédiai műszerész, ortopédiai kötszerész és fűzőkészítő, látszerész és fotócikk-kereskedő szakmai bizonyítvány, illetve ezek „jogelődei” (pl. látszerész, látszerész- és fotócikk eladó szakmunkás bizonyítvány); ehhez kapcsolódó a gyógyászati segédeszköz forgalmazás területén szerzett, munkavisztonnyal igazolt, legalább két éves szakmai gyakorlat és szakmai egészségügyi alkalmasság.

vagy

b) egészségügyi végzettség: felsőoktatási intézményben megszerzett egészségügyi szakképesítés, Országos Képzési Jegyzékben szereplő egészségügyi szakképesítés, illetve munkakörök betöltésére jogosító jogelőd egészségügyi szakképesítés és ehhez kapcsolódóan szakmai gyakorlat: 300 óras (150 óra elmélet és 150 óra gyakorlat) felkészítő program elvégzése (ez utóbbi alól mentesülhet az, aki több mint 3 éves szakmai gyakorlatot igazol) valamint szakmai egészségügyi alkalmasság.

Képzési idő

Az emelt szintű szakképesítés időtartama 1 félév.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

anatómiai, élettani ismeretek, forgalmazható gyógyászati segédeszközökre vonatkozó szakmai és társadalombiztosítási ismeretek, Munkavédelmi, Tűzvédelmi és Környezetvédelmi ismeretek, Kereskedelmi, Vállalkozási és Munkajogi ismeretek, Számítástechnika, Pénztárelszámolás.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

Írásbeli vizsgán a vizsgázók komplex feladatot oldanak meg, amely az alábbi tantárgyak ismeretanyagait tartalmazza: anatómia, anatómiai-élettani és patológiai ismeretek, gyógyászati segédeszközök ismerete és funkciójuk, munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi ismeretek, kereskedelmi, vállalkozási és munkajogi ismeretek.

A vizsgázók az Egészségügyi Minisztérium által központilag kiadott feladatlapot oldják meg.

A gyakorlati vizsga két részből áll: gyógyászati segédeszközök kiszolgálása orvosi rendelvényre és a vásárló, beteg egyéni megrendelése alapján. Tanácsadás, felvilágosítás az eszközök használatával, cseréjével, javításával kapcsolatban, valamint pénztárelszámolás (számítógépen).

A szóbeli vizsgarészen a vizsgázó az Egészségügyi Minisztérium által meghatározott tantárgyakból és a kiadott tételek alapján ad számot a tudásáról. A vizsgatárgyak: anatómia, anatómiai-élettani és patológiai ismeretek, gyógyászati segédeszközök és az azokat használó betegek ismeretek, kereskedelmi, vállalkozási és munkajogi ismeretek.

Szakképesítés OKJ azonosító száma: 54 7899 02

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Egészségügyi és kereskedelmi tevékenységek

Egyéb szociális foglalkozások

Egyéb humán egészségügyhöz kapcsolódó foglalkozások

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III, és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.